

Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni 2010: l'Estat de la Qüestió

Ara que falten cinc anys per al compliment del termini acordat, l'avaluació sobre l'avenç dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM), celebrada a la seu de les Nacions Unides el setembre passat, parla de lentitud per assolir determinats objectius i de com la crisi econòmica i mediambiental va menyscabant alguns dels avenços aconseguits. Això no obstant, també destaca les millores en la salut i el progrés contra malalties endèmiques com la malària i el tractament de la sida, així com els avenços en l'educació primària als països pobres i en l'accés a l'aigua potable.

© UN Photo / Nayan Tara / Nepal

Els majors avenços es produeixen als països més pobres, assenyala l'informe *Midiendo el progreso en los países* elaborat per la Campanya del Mil·lenni, però si es continua al mateix ritme probablement alguns dels objectius no s'assoliran en el termini acordat de 2015.

És per això que se cerquen estratègies innovadores per salvar les dificultats que frenen la consecució dels ODM. El treball *Buenas prácticas en relación con los Objetivos de Desarrollo del Milenio*, del Grup de Desenvolupament de les Nacions Unides, recull prop de 200 experiències dutes a terme en 75 països per organitzacions de desenvolupament, agències de l'ONU, governs o entitats locals i comunitàries, que demostren de quina manera es poden superar els obstacles que impedeixen assolir els objectius.

També s'impulsen les actuacions que ajuden a agilitzar-ne l'avenç. Tal com s'ha vist, l'acceleració d'un objectiu pot incidir en el progrés d'altres. Per exemple, polítiques destinades a la supressió de taxes als serveis de salut, educació, aigua i sanejament, reporten efectes beneficiosos que transcendeixen a altres àmbits. L'eliminació de quotes escolars de primària a Etiòpia, Ghana, Kenya, Moçambic, Malawi, el Nepal i Tanzània, va produir un augment important de les matrícules i atragué més nines, amb l'efecte multiplicador consegüent que es deriva de l'accés de les nines a l'educació i a la millora d'oportunitats a tots els altres ODM.

De la mateixa manera, les inversions en infraestructures (aigua, sanejament, habitatge i altres) als barris marginats ajuden a progressar en els objectius relatius a la pobresa,

la fam i les malalties. I les inversions en personal de salut capacitat, especialment aquells qui assisteixen els parts, redueixen la mortalitat materna i infantil; així com també l'accés gratuït als tractaments contra el VIH i els programes de prevenció permeten salvar vides.

A l'*Informe 2010* es fa patent que el progrés ha estat dispar i que és necessari redoblar els esforços en alguns països perquè puguin assolir-se els objectius. I ara més que més, atès que els efectes de la crisi financera i econòmica internacional i la pujada de preus dels aliments minven alguns dels èxits aconseguits durant aquesta primera dècada del mil·lenni. L'any 2009 s'han sumat 200 milions de persones als 1.300 milions que viuen amb menys de dos dòlars diaris. A pesar que també hi ha qui opina, com Irungu Houghton, directiu d'Oxfam Gran Bretanya, que no s'ha d'atribuir a la crisi financera global l'insuficient progrés realitzat en la consecució dels ODM.

Desigualtats de desenvolupament

Prop de 1.400 milions de persones continuen subsistint amb menys d'1,25 dòlars diaris, al voltant de 1.000 milions de persones passen fam, cada any quasi nou milions de nins moren abans de complir els cinc anys i centenars de milers de dones moren per complicacions derivades de l'embaràs o el part. Només la meitat de la població del món en desenvolupament té accés a serveis de sanejament millorats, com ara vàters o latrines.

© UN Photo / Sophia Paris / Haití

© UN Photo / Evan Schneider / Senegal

© UN Photo / WFP / Afganistan

© UN Photo / Eskinder Debebe / Etiòpia

“ Aquestes metes tenen un mèrit essencial: han promogut la mobilització dels líders mundials entorn d’una referència consensuada en matèria de desenvolupament ”
(Nathalie Péré-Manzano, portaveu de la Crida Mundial a l’Acció contra la Pobresa)

Per regions, l’Amèrica Llatina i el Carib lideren els avenços en matèria de salut infantil i equitat de gènere. Aquesta regió ha aconseguit disminuir notablement la taxa de mortalitat infantil i, si continuen els esforços, podrà assolir la meta de reduir les morts d’infants de menys de cinc anys, en dos terços, el 2015. També ha avançat enormement en la igualtat entre els sexes i l’apoderament de la dona. El percentatge de dones en càrrecs d’alt nivell assolí el 32% el 2000-2008 i la proporció d’escons al Parlament ocupats per dones augmentà del 15% el 2000 al 23% el 2010, el més alt d’entre totes les regions en desenvolupament. Amb tot, l’accelerada desforestació va engegant a rodar les metes en matèria de sostenibilitat ambiental. L’informe publicat recentment per The Lancet sobre els encerts i els errors comesos fins avui en la consecució dels ODM, adverteix que no s’ha complit la meta de reduir la taxa de pèrdua de la biodiversitat abans de 2010 i que, a més, la pèrdua de la biodiversitat es va accelerant.

Quant a determinades àrees de l’Àsia meridional i de l’Àfrica subsahariana, pateixen retards, si es comparen amb altres països en desenvolupament, en matèria d’educació i de salut. Segons un estudi d’Unicef, la meitat de les morts de menors al món el 2008 varen correspondre a l’Àfrica subsahariana i un altre terç a l’Àsia meridional.

Les metes de reduir dues tercers parts la mortalitat de nins de menys de cinc anys, de disminuir a la meitat la població que passa fam i que viu amb menys d’un dòlar diari, d’eliminar la desigualtat de gènere en l’ensenyament, així com la resta de metes fixades l’any 2000, seran assolibles sempre que, com conclogué la Cimera del Mil·lenni 2010, hi hagi un compromís renovat i accions decidides per part de tots els països. Aquesta declaració xoca de front amb la falta de responsabilitat en matèria d’assistència i d’inversions: enguany falten 20.000 milions de dòlars de la xifra que acordaren per a ajuda oficial al desenvolupament els vuit països més poderosos a la

© UN Photo / Martine Perret / Timor Oriental

“ Des del punt de vista tècnic, els objectius són possibles, però hem d’accelerar el procés, canviar la trajectòria. Fins ara, els països rics han parlat molt i han fet poc ”
(Jeffrey Sachs)

reunió de 2005 a Escòcia. I, sia un pretext o no la crisi financera, la realitat és que els països rics han reduït els seus pressupostos per a la cooperació. Per exemple, l’Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) informà que més de la meitat dels seus països membres disminuïren els fons per a ajuda durant el 2009. El conjunt dels països de la Unió Europea, el principal donant internacional, assolí el 0,42% de la Renda Nacional Bruta (RNB) europea el 2009, lluny del compromís del 0,56% per al 2010 i del 0,7% per al 2015.

Per a Olivier de Schutter, relator especial de l’ONU sobre el dret a l’alimentació, els ODM han estat una decepció, perquè només han afrontat els símptomes de la pobresa i han desatès les causes profundes del subdesenvolupament i la fam, com el deute, la desigualtat comercial o els paradisos fiscals.

D’aquí ve una de les principals crítiques al model de desenvolupament; crítica que torna a sentir-se durant la celebració de la Cimera sobre els ODM 2010: l’assistència a través de la cooperació internacional no resoldrà el problema de la fam, la pobresa i la falta de serveis bàsics mentre

continui prevalent l’ordre econòmic internacional que afavoreix els països rics. S’haurien de posar en marxa polítiques comercials, financeres, agrícoles o migratòries que fossin coherents amb els ODM. També, durant la Cimera, hi hagué qui opinà que seria necessari protegir el bon govern dels països pobres per millorar l’eficàcia de l’ajuda.

En aquest sentit, organitzacions de drets humans com Amnistia Internacional auguren el fracàs dels ODM si no es concedeix un lloc prioritari als drets humans i a les llibertats, com a pas previ per resoldre les situacions de desigualtat a les quals es pretén posar fi. El grup de països denominats g7+ (Burundi, el Txad, Libèria, el Nepal, les illes Salomó, República Centreafricana, República Democràtica del Congo, Sierra Leone i el Sudan del sud), que arrossegueu les conseqüències de llargs conflictes armats, no han assolit cap dels ODM, i probablement no ho faran si abans no aconsegueixen la pau i l’estabilitat.

Altres retrets als ODM es fan des d’alguns organismes de les Nacions Unides. Els experts de la Conferència de les Nacions Unides sobre Comerç i Desenvolupament (UNCTAD) consideren un error haver deixat que els fons provinents de

© UN Photo / UNICEF / Colòmbia

© UN Photo / El Salvador

© UN Photo / UNDP / Mali

l'ajuda oficial al desenvolupament es dirigissin cap a les àrees socials en comptes de cap a les activitats econòmiques, com les inversions en agricultura, en industrialització i en infraestructures. Per això hi ha qui atribueix als ODM falta de metes en matèria de creixement econòmic i d'ocupació, la qual cosa fa als països en desenvolupament més dependents de la cooperació internacional.

A l'informe de 2008, el Banc Mundial assenyalà que els últims vint anys els sectors agrícola i rural foren desatesos i no reberen prou inversions. En l'actualitat, tan sols el 4% de l'ajuda oficial per al desenvolupament es destina a l'agricultura als països en desenvolupament, tot i que prop del 75% de la població pobre en el món viu en zones rurals. Però dedicar majors inversions a aquest sector, si després els països del Nord subvencionen els seus agricultors i fan imbatibles els preus dels seus productes, tampoc no és la solució. Entre altres mesures, s'hauria de fomentar el comerç regional i que les poblacions més vulnerables dels països en desenvolupament tinguessin garantida la seguretat alimentària. Perquè l'eradicació de la pobresa extrema i la fam poden tenir una enorme transcendència en la resta d'objectius.

Si es vol complir el compromís subscrit l'any 2000 i fer realitzables els ODM en els propers cinc anys, la comunitat internacional haurà de mantenir o fins i tot augmentar el volum de l'ajuda, al mateix temps que es dona suport a les polítiques, estratègies i intervencions que s'han revelat més eficaces i es millora la coherència de l'ajuda al comerç, a la política agrària, als fluxos financers, etc., i s'atallen de soca-rel aquelles actuacions que no donen resultats.

Treball, especialment treball "verd", desenvolupament inclusiu i sostenible, agricultura familiar pagesa, seguretat nutricional i alimentària, serveis financers inclusius, salut i apoderament de la dona, i una aliança global rejuvenida, són algunes de les claus per avançar cap als objectius, tal com exposà el secretari general de l'ONU, Ban Ki-moon, en el discurs final de la Cimera de revisió sobre els ODM 2010.

Els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni.

Deu anys han transcorregut des que els governs de 189 països es comprometeren l'any 2000 a complir els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM) abans de l'any 2015. Tot i que en algunes regions s'han aconseguit avenços importants, el progrés ha estat dispar i és possible que no s'aconsegueixin les metes a tot el planeta en la data assenyalada.

- Eradicar la pobresa extrema i la fam.
- Aconseguir l'ensenyament primari universal.
- Promoure la igualtat entre els sexes i l'apoderament de la dona.
- Reduir la mortalitat infantil.
- Millorar la salut materna.
- Combatre el VIH/SIDA, la malària i altres malalties.
- Garantir la sostenibilitat del medi ambient.
- Fomentar una aliança mundial per al desenvolupament.